

Marija Mihaliček

IZBOR NAJZNAČAJNIJIH MUZEALIJA I ARHIVALIJA (XIX- PRVA POL.XXV.) IZ OSTAVŠTINE PORODICE VISOVIĆ

Ključne riječi: porodična ostavština, profesionalne karijere Viskovića u pomorstvu, diplomatiji za vrijeme Austrije, visoka priznanja, pripadnost evropskoj aristokraciji, odnos prema istorijskoj i kulturnoj baštini.

Značaj ostavštine plemićke porodice Visković iz Perasta se ogleda i u činjenici da se preko muzejske i arhivske građe može pratiti život i profesionalne karijere njenih članova u XIX i prve polovine XXv.¹ Obilje arhivalija i muzealija autentično svjedoči o ličnostima, događajima i duhu vremena, dokazujući koliku su vrijednost i višeznačnost imale nekada brojne zaostavštine poznatih porodica iz Boke Kotorske, koje su uništene, okrnjene, zaboravljene i izložene propadanju.

Najistaknutije ličnosti Viskovića koji su živjeli u doba koje je najduže obilježila austrijska uprava Bokom Kotorskom su svojim profesionalnim angažovanjem sticali ugled i priznanja tadašnjih evropskih pomorskih i diplomatskih krugova. Prema tradiciji, od rane mladosti, upućeni na plovidbu i pomorstvo, postajali su zapovjednici brodova i pomorski stručnjaci, ali su se dokazali i u drugim oblastima, posebno diplomatiji.²

Viskovići su primjer koliko su pomorci bili ljudi široke kulture i imali razvijenu svijest o vrijednosti istorijskog nasljeđa. Bavili su se istorijom, arhivistikom, prevodjenjem, slikanjem. Da su bili veliki bibliofili dokaz je porodična biblioteka, koja uz arhiv (1457- 1927), portrete, slike i grafike sa pomorskom tematikom, stare fotografije, primjerke rijetke kartografije, kolekcije: oružja i mobilijara, čini sadržaj jedinog kompletno sačuvanog inventara jedne peraska palate. O izgledu i sadržini enterijera peraskih palata znamo sa-

---

¹ Ostavština Viskovića je jedino u cijelosti sačuvano nasljeđe od brojnih pomorskih porodica iz Perasta, a čuva se u Muzeju grada Perasta.

² Marija Mihaliček, *Viskovići-pomorci, ratnici, kapetani Perasta, diplomate, istoričari i čuvari kulturne baštine*, Godišnjak PM u Kotoru LIII, Kotor, 2005. (str.154-163.)

mo preko arhivskih vijesti o popisu imovine (Bujovića iz 1704. i Balovića iz 1900.), kroz svjedočanstava hroničara ili samo postojećih pojedinačnih predmeta. To je još jedan razlog za tvrdnju da je ostavština porodice Visković jedinstvena i dragocjena i da će pravu valorizaciju imati u ambijentu palate kojoj pripada.

Za očuvanje cjelokupne ostavštine zasluge pripadaju Viskovićima iz XIX i XX v. koji su sabrali i tumačili bogatu arhivsku građu o životima i sudbinama predaka, učesnika najznačajnijih događaja u prošlosti Perasta u vrijeme vladavine Venecije (1420-1797).

Okolnost da su u porodičnoj palati u Perastu pohranili i vlastitu dokumentaciju iz XIX.v i prvih decenija XXv. pruža mogućnost da saznamo više o njima, mnoge pojedinosti iz njihovog života, a posebno upoznamo njihove uspješne karijere koje su ostvarili u oblasti pomorstva i diplomatije.

U ovom radu, uz kratke biografije, biće iznesen izbor muzealija i arhivalija iz bogate baštine Viskovića, odnosno apostrofirani samo dio muzejskog materijala i zvaničnih dokumenata o školovanju, postavljenju na visoke diplomatske položaje i priznanja – diplome i odlikovanja dodijeljenim ličnostima te porodice kroz period XIX.v i XXv.³

Treba prvo istaknuti *Alviza Viskovića (1760 – 1824)*, pomorskog kapetana, koji samo kraćim periodom života pripada XIX v. On je uistinu istorijska ličnost jer je svojim djelovanjem bio uključen u izuzetno važne i prelomne događaje ne samo lokalne istorije, nego mnogo šire. Istakao se kao jedan od posljednjih branitelja Venecije, kada se 1797. kao zapovjednik šambeka« „Anetta la Bella“ sukobio sa francuskim brodom „Il liberatore d Italia“ ispred ostrva Lido u Veneciji. Viskovićeva pobjeda i smrt francuskog kapetana bili su neposredan povod za konačnu francusku okupaciju Venecije i propast Mletačke republike. Zatim je kao kapetan (načelnik) Perasta, za vrijeme francuske okupacije 1813. na prevaru uspio da zauzme tvrđavu sv. Križ, poslije čega je uslijedila predaja francuskih vojnika. Iste godine je bio jedan od potpisnika Deklaracije o ujedinjenju Crne Gore i Boke i potpredsjednik Centralne komisije, dok je predsjednik bio crnogorski vladika Petar I Petrović.

Hanibal Visković (druga pol. XVIII - XIXv) je poznat po požrtvovanju i hrabrosti, pokazanoj u dvije pomorske bitke. Kao kadet na francuskom brodu »Rivoli« istakao se u pomorskom okršaju sa engleskim i brodom „Victorius“. Na drugi njegov podvig, prilikom osvajanja tvrđave Sv. Ivana od Akra u Siriji 1841, uspomenu čuva trofej, zastava koju je sam skinuo prilikom osvajanja tvrđave i dvije litografije, rađene prema akvarelima engleskog slikara Džejmsa Keneta Vilsona .

- Portret Hanibala Viskovića (sl.1)

³ U Muzeju grada Perasta je 2007. god. Bila je organizovana izložba “Memorije iz palate Visković (XIX i XXv.)”

Слика 1

Слика 2

Slika 3

- Pomorska bitka kod Pirana 1812. grafika⁴
- Predaja francuskog broda »Rivoli«, grafika Giovanni Luzzo (sl.2.)
- Osvajanje utvrdjenja St. Jean d'Acre u Siriji, 1841. litografija (sl.3.)
- Zastava, koju je Hanibal Visković skinuo prilikom osvajanja St. Jean d'Acre, 1841.

Anton Alvizov Visković (1800-1867) pomorski kapetan, koji se kao zapovjednik na jedrenjacima istakao u teškim situacijama 1839. i 1855. god. o kojima svjedoče dvije zavjetne slike u crkvi Gospe od Škrpjela.

Sinovi **Antona Viskovića: Vjekoslav, Frano i Josip**, započinjju pomorsku karijeru na brodovima, austrijskog Lloydja, parobrodskog društva, osnovanog 1836. u Trstu.

Vjekoslav Visković (1828-1891) je postao kapetan duge plovidbe 1849. ali je poznat po karijeri na visokim položajima bečke administracije. On pomorstvo zamjenjuje 1857. dilomatijom u konzularnoj službi Austro-Ugarske monarhije, kao vice konzul u Sulini (Rumunija). Na mjesto austrijskog konzula u Brindiziju, postavljen je ukazom Franja Josipa 1868. Poslije dvije decenije postaje generalni konzul Austro-Ugarske u Solunu. Odlikovan je 1865.

⁴ O likovnoj baštini koju su sačuvali Viskovići M. Mihaliček u Godišnjaku PM u Kotoru XLIII- XLVI, Kotor, 1995-98.

Slika 4

turskim ordenima – Medžidije i Osmanije, 1866. italijanskim ordenom Krune, 1872. saksonskim ordenom Viteškog križa. Iste godine mu pruski car Vilhelm dodjeljuje Orden kraljevske krune, ruski car Aleksandar II, dva ordena - Sv.Ane, 1878. Sv. Stanislava 1880. Austrijski car Franjo Josip odlikovao ga je ordenom Viteškog križa. (sl. 4.)

Vjekoslav Visković je među Viskovićima koji su se bavili diplomatiom postigao najveći uspjeh. Poslije trideset četiri godine diplomatske karijere iznenada ga je prekinula smrt, prilikom posjete rodnom Perastu, 1891. Frano Visković je zabilježio u »Istoriji Perasta« da su svi autoriteti civilne i vojne vlasti prisustvovali njegovoj sahrani..

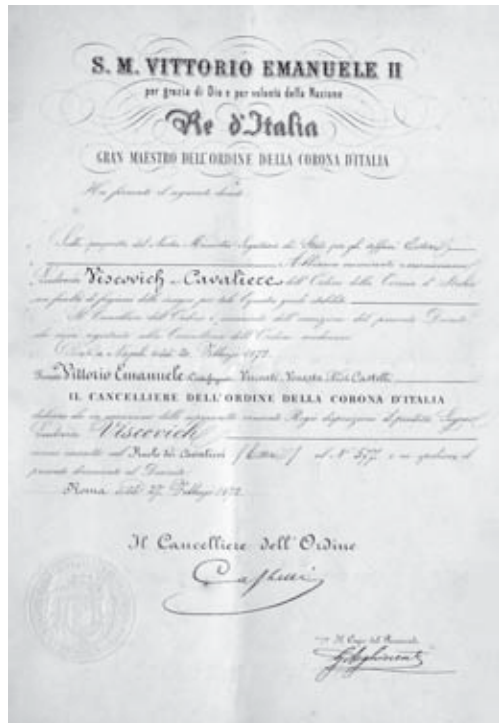
Vjekoslav Visković je autor „Izveštaja o privrednim prilikama u Solunu“ za godine: 1886, 1887, 1888 i 1890. štampane u Beču, a njegove „Uspomene, pisma i studije iz istorije Perasta“, objavio je Frano Visković u svojoj knjizi „Storia di Perasto, Trieste, 1889.

- Generalni konzul u Solunu Vjekoslav Visković sa saradnicima u Solunu (sl.5.)
- Potvrda o unapređenju Vjekoslava (Luigi) Viskovića u kapetana duge plovidbe, Trst, 19. april 1849.
- Turska diploma Vjekoslav Viskoviću uz orden Medžidije, 1865.

Slika 5.

Slika 6.

- Diploma saksonskog kralja Johanna, o dodjeli odlikovanja Vjekoslavu Viskoviću, austrijskom vicekonzulu u Sulini, 16. april 1866.
- Saksonski orden viteškog krsta
- Ukaz austrijskog cara Franca Jozefa I o imenovanju Vjekoslava Viskovića, austrijskim konzulom u Brindiziju, Beč, 14. novembar 1868.
- Potvrda italijanskog kralja Vitoria Emanuela II o imenovanju Vjekoslava (Lodovico) Viskovića austrijskim konzulom u Brindiziju, Firenca, 10. januar 1869.
- Diploma italijanskog kralja Vitoria Emanuela II o dodjeli odlikovanja Viteza italijanske krune (*Cavaliere dell' Ordine della Corona d'Italia*) Vjekoslavu (Lodovico) Viskoviću, Rim, 27. februar 1872. (sl.6.)
- Italijanski orden krune III stepena
- Diploma pruskog cara Vilhelma, uz odlikovanje Vjekoslava(Alvizo) Viskovića ordenom krune, 14. avgust 1877.
- Pruski orden kraljevske krune III stepena
- Gramata ruskog cara Aleksandra II, Vjekoslavu Viskoviću uz odlikovanje Sv.Ane, Petrovgrad, 27. jun 1878.
- Ruski orden Sv. Ane II stepena

Slika 7.

- Gramata ruskog cara Aleksandra II, Vjekoslavu Viskoviću uz odlikovanje Sv. Stanislava, Petrovgrad, 6. decembar 1880.
- Austrijska diploma uz orden Viteza Franca Jozefa (sl. 7)
- Austrijska diploma o potvrdi plemstva i dodjeli titule "grof", Vjekoslavu Viskoviću, Beč, 9. juni 1880.
- Diploma pruskog cara Vilhelma, uz odlikovanje Vjekoslava (*Aloizo*) Viskovića ordenom krune, Sulina, 5. decembar 1885.
- Pruski orden krune III stepena
- Turska diploma Vjekoslavu Viskoviću uz odlikovanje Medžidije
- Turski orden Medžidije IV stepena
- Turska diploma Vjekoslavu Viskoviću uz odlikovanje Osmanie
- Turski orden Osmanie III stepena
- Diploma Društva vojnih veterana (*Prima societa veterani militari*) Vjekoslavu (*Luigi*) Viskoviću Rijeka, 15. novembar 1891.
- Pismo G.S. Kalnoky-a , austrijskog ministra inostranih poslova, porodici Visković povodom smrti Vjekoslava Viskovića, Beč, 27. decembar 1891.
- Austrijska diploma porodici Visković za zasluge Vjekoslava Viskovića, izdata 1893.

Josip Visković (1830-1891) je plovio kao škrivan (pisar) na brodu »Vorran«, čiji je zapovjednik bio njegov otac Anton Visković. Postao je kapetan duge plovidbe već 1851. i zapovjednik brodova austrijskog Lojda. Obavljao je i službu inspektora austrijskog Lojda u Dubrovniku. Prema sačuvanim svjedočanstvima iz porodične zaostavštine, dekretima o imenovanju za vicekonzula Švedske i Norveške u Sulini i Konstanci iz 1862, 1879 i 1887. uporedo sa pomorstvom bavio se i diplomatijom. Nosilac je švedskog ordena, kojim ga, prema diplomi, odlikuje švedska i norveška vlada, 1884.

- Portret Josipa Viskovića , rad Františka Ciglera (sl. 8)
- Ukaz Švedske i Norveške vlade o imenovanju Josipa Viskovića, opunomoćenim vicekonzulom Švedske i Norveške u Sulini, Stockholm, 20. oktobar 1862.
- Austrijska diploma o priznanju plemstva i dodjeli titule "grof" Josipu Viskoviću (*Joseph conte Viscovich*) Beč, 9. juni 1880. (sl. 9)
- Švedsko - norveška diploma Josipu Viskoviću o dodjeli odlikovanja, Stockholm, 2. oktobar 1884.
- Švedski orden
- Ukaz o imenovanju Josipa Viskovića, opunomoćenim vicekonzulom Švedske i Norveške u Konstanci, Stockholm, 20. april 1887.

Slika 8.

Slika 9.

- Ukaz o imenovanju Josipa Viskovića, opunomoćenim konzulom Švedske i Norveške vlade u Sulini, Stokfoltm, 10. jun 1879.

Frano Visković (1836-1905) se bavio isključivo pomorstvom u toku četri decenije duge karijere, u službi austrijskog Lojda, kao škrivan, kapetan duge plovidbe i glavni inspektor. U naučnim pomorskim krugovima bio je izuzetno cijenjen, zbog toga što je praktična saznanja i veliko iskustvo prenio i na izumiteljsku oblast i patentirao tri pomorske sprave: ciklonograf, dromoskop i olujni kompas. Autor je radova iz stručne pomorske tematike: „*Manuale nautico di metereologia*“ Trieste, 1876. „*Kompenzacije kompasa*“.

Istorijografiji Boke Kotorske dao je prilog kao autor „*Storia di Perasto della caduta della republica veneta al ritorno degli Austriaci*“, Trieste, 1898, u kojoj je objavio zbirku izvornih arhivskih dokumenata iz porodičnog arhiva i arhiva opštine Perast; kao i monografije „*Il manastero di S. Giorgio sullo scoglio presso Perasto nel golfo di Cataro*“, Trieste, 1904. (u porodičnom arhivu se čuva ovo djelo u rukopisu).

Frano Visković je nosilac niza priznanja i titula, koje navodi u naslovnoj stranici svoje knjige „Istorija Perasta“ ali ističe „anzitutto son Perastino“.

- Frano Visković, fotografija *Sebastianutti & Benque- Trieste* (sl. 10)

Slika 10.

- Austrijska diploma o priznavanju plemstva i dodjela grofovske titule Franu Viskoviću, Beč, 9. jun 1880.
- Turska srebrna medalja za hrabrost kojom je odlikovan 1857. zbog spašavanja turskih mornara
- Austrijski viteški orden cara Frana Josipa I
- Austrijska medalja za 40. godina službe
- Srbijanski orden velikog časnika Takovskog krsta
- Grčki orden Spasitelja III reda
- Crnogorski orden Danila I
- Vatikanski orden papinskog reda Sv.Grgura Velikog na zvijezdi
- Vatikanski orden Viteza (kavalira) papinskog reda sv.Silvestra
- Saksonski orden Viteza bijelog sokola I reda
- Orden Viteza jerusalimskog groba
- Turski orden Medžidije IV reda

Krsto Josipov Visković (1856-1913) je bio pomorski kapetan i inspektor austrijskog Lloydja. I on se oprobao u diplomatiji, naime bio je imenovan opunomoćenim vicekonzulom Švedske i Norveške vlade u Sulini, 1884. Kasnije je službom bio vezan za Boku Kotorsku, na položaju dugogodišnjeg glavnog agenta austrijskog Lloydja u Kotoru. Aktivan je bio kao podadmiral

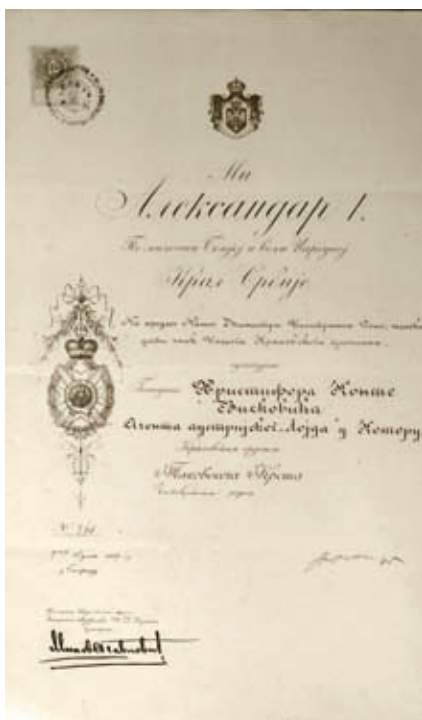
„Bokeljske mornarice“, povjerenik za Perast i okolinu „Starinarskog društva Boke Kotorske“ i član u „Upravi za izgradnju hotela u Boki“.

Krsto Visković je bio priman na dvoru knjaza Nikole, „Glas Crnogorca“ od 11. decembra 1893. izvještava: „*O Nikoljudnevi bio je ovdje g. conte Hristifor Visković, agent aust. lojdovog društva u Kotoru, sa svojom gospođom. G. Visković imao je čast da bude primljen od Njegovog visočanstva u privatnoj audijenciji. G. Visković je posjetio Nj. Visokopreosveštenstvo g. Mitropolita Mitrofana i g. naše ministre, i svuda je bio najsrdačnije dočekan*“. Knjaz Nikola I odlikovao je Krsta Viskovića, 1897. ordenom knjaza Danila, ustanovljenim za nezavisnost Crne Gore; kralj Srbije Aleksandar I, ordenom takovskog krsta; bugarski knez Ferdinand I, Ordenom za građanske zasluge, 1898. Krsto Visković je i nosilac ordena cara Franje Josipa i ordena Akademске palme od francuske Akademije lijepih umjetnosti.

S obzirom da je službovao u Boki i najduže živio u Perastu Krsto Visković (uz Frana Viskovića) je najviše uradio na očuvanju porodične ostavštine. Pisao je o čuvenom peraškom boju kritičku raspravu *Dvije riječi o bitci 15-a maja 1654. u Perastu*. U Porodičnom arhivu Viskovića sačuvan je ovaj rad u rukopisu i štampanom izdanju - Bokeške štamparije iz Kotora, 1909.

Njegovi amaterski slikarski radovi pokazuju da je posjedovao likovni talenat.

- Ukaz Švedske i Norveške vlade o imenovanju Krsta Visković opnumoćenim vicekonzulom Švedske i Norveške u Sulini, Stockholm, 1. avgust 1884. (na švedskom jeziku)
- Ukaz Švedske i Norveške vlade o imenovanju Krsta Viskovića vicekonzulom Švedske i Norveške u Sulini, Stockholm, 1. avgust 1884. (prepis na italijanski jezik)
- Diploma kralja Srbije Aleksandra I, o dodjeli odlikovanja Takovskog krsta, Krstu Viskoviću, Beograd, 7. jul 1897. (sl. 11)
- Orden Takovskog krsta
- Diploma crnogorskog knjaza Nikole I, o dodjeli odlikovanja ustanovljenim za nezavisnost Crne Gore, Krstu Viskoviću, Cetinje, 20. mart 1897.
- Crnogorski orden knjaza Danila IV reda
- Diploma bugarskog kneza Ferdinanda I, o dodjeli odlikovanja za građanske zasluge, 1898.
- Bugarski orden za građanske zasluge II reda
- Diploma Akademije lijepih umjetnosti o odlikovanju Krsta Viskovića, Pariz, 1. maj 1901.
- Francuski orden Akademije lijepih umjetnosti
- Austrijski orden cara Frana Josipa

Slika 11.

Slika 12.

- Obavijest Bokeljskog starinarskog društva u Kotoru o imenovanju Krsta Viskovića povjerenikom tog društva za Perast i okolinu.
- Obavijest admiraliteta Bokeljske mornarice o imenovanju Krsta Viskovića podadmiralom, Kotor, 13. januar 1913.
- Pozivnica Krstu Viskoviću za večeru koju je priredio austrijski nadvojvoda Karlo Stefano na fregati "Radetzky"u Tivatskom zalivu, 7. oktobra 1893.
- G.de Pellegrini, La casa Viscovich, Bolletino Araldico, Venezia, 1912.
- Povodom vjenčanja Krsta Viskovića sa Milenom Tripković iz Dobrote, 25. januara 1886. po običaju toga vremena čestitke su izrazili prigodnim stihovima: pjesnik Jovo Sundečić, Pavo Kamenarović, Marko i Julije Matikola Balović.
- Krsto Visković i supruga Milena rođ. Tripković (fotografija *Sebastianutti & Benque, Trieste*) (sl. 12)

Uz navedene muzealije i arhivalije sačuvana je izuzetno bogata prepiska između članova porodice, kao i službena sa savremenicima iz evropskih diplomatskih, pomorskih i intelektualnih krugova. Brojne posjetnice, vizit-

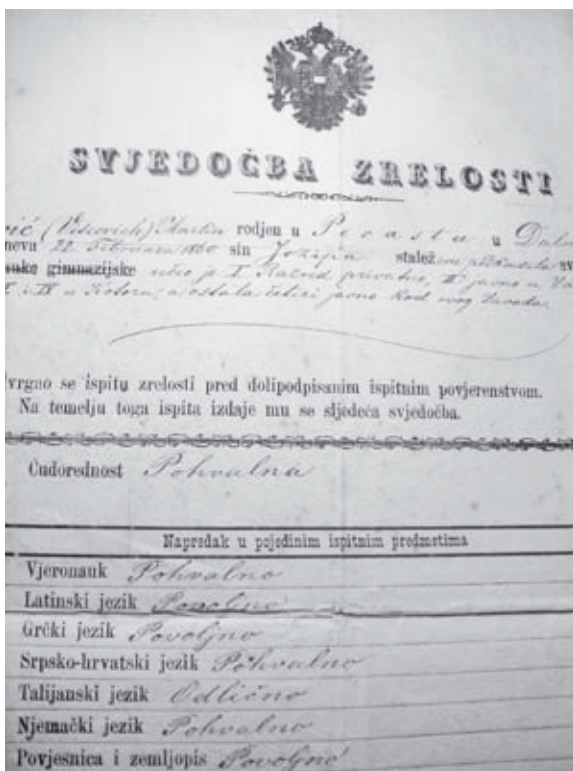
karte, na kojima su često ispisane zabilješke i poruke za Viskoviće svjedoče o prijateljstvima i poznanstvima sa istaknutim ličnostima.

Posebno je vrijedan dokumentarni materijal iz porodične kolekcije starih fotografija koji sem porodičnih sadrži i one suverene Austrije, Francuske, Švedske, nastalih u drugoj polovini XIXv. u najpoznatijim foto-ateljeima Beča, Venecije, Stokholma i Trsta.

Fotografije crnogorskih istorijskih ličnosti i događaja iz XIXv. su urađene u kotorskim ateljeima, a najviše je onih sa logotipima Frana Jelaske, zvaničnog dvorskog fotografa kralja Nikole. Među njima su fotografije kneginje Milene Petrović, crnogorskog vojvode i ministra Maša Vrbice, i nekoliko sa učesnicima Krivošijskog ustanka. Uspomenu na vjenčanje crnogorske princeze Jelene i Viktora Emanuela je fotografija i dvije prigodne, bogato ilustrovane publikacije "*Le nozze di S.A.R. Il Principe Ereditari*" iz 1896.

Martin Josipov Visković (22. 02. 1860 – 13. 01. 1926.) prekida pomorsku i diplomatsku tradiciju Viskovića. Poslije završetka studija prava na Bečkom univerzitetu, radio je kao visoki službenik u državnoj službi u Zadru, Benkovcu i Splitu. Pored pisanja stručnih radova prava i zakonodavstva, među kojima je i *Dalmatinski zakon na zaštitu poljskih dobara*, Zadar, 1910. bavio se prevodenjem. Napisao je prilog *O Bokeljskoj mornarici*, i *O maču Zmajaja Ognjenog Vuka*.

- Krštenica Martina Viskovića, sina Josipa i Katarine rođj. Banović-Damianović, koju je izdao Pasquale Guerini, opat paraški, 1872.
- Svjedočanstva o školovanju Martina Viskovića:
  - No. 11. Attestato Scolastico I.R. Capo-scuola Elementare di Cattaro, 1870 /71.*
  - No. 13. Certificato scolastico, prima classe I.R. Ginnasio reale di Cataro, 1871 /72.*
  - No 21. Certificato scolastico I.R. Ginnasio di Zara, seconda classe 1872 /73.*
  - Br. 8. Učilišno svjedočanstvo za III razred C.K. Velikog Realnog Gimnazija u Kotoru, 1873/74.*
  - Br. 10. Učilišna svjedočba za IV razred C.K. Velikog Realnog Gimnazija u Kotoru, 1874/75.*
  - Br. 7. Svjedodžba gimnazijalna za V razred C.K. Više gimnazije u Dubrovniku, 1856/57.*
  - Br. 7. Svjedočba za VI razreda C.K. Više Dubrovačke gimnazije, 1876/77.*
  - Br. 8. Svjedočba za VII raz C.K. Velike gimnazije u Dubrovniku, 1877/78.*

Слика 13

Слика 14

Br. 5. Svjedodžba za VIII raz.c. k. Više gimnazije u Dubrovniku, 1878/79.

Svjedočba zrelosti Visković Martinu(učio je I raz. Privatno, II javno u Zadru, III i IV u Kotoru , a ostala četiri kod ovog zavoda), c.k. Viša gimnazija u Dubrovniku, 22. julija 1879. (sl. 13)

Indeks/ upisnica na studij prava : *Anmeldungsbuch des Studirenden Conte Martin Viscovich aus Perasto-Dalmatien, infcribirt in der jurudischen Facultät der k.k. Universität zu Wien, den 20ten oktober, 1879. (sl. 14)*

Posljednoj generaciji pripada **Josip Martinov Visković (1895-1968)** pravnik i sudija, službovao je u Omišu i Splitu. Josip Visković je posljednji nasljednik palate i pokretne pordične ostavštine. Pošto nije imao potomaka dugo godina je tražio mogućnosti za ostvarenje želje, da sve ostavi Perastu kao kulturno javno dobro.

Tek dvije godine poslije njegove smrti, 1970. kompletna ostavština velike istorijske, kulturne i umjetničke vrijednosti u dijelu palate je pravno prenesena na opštinu Kotor. Briga o čuvanju i prezentaciji pripala je Muzeju grada Perasta kao „Memorijalni muzej Viskovića“ do 1979, kada je izmješten u Muzej grada Perasta, čekajući sanaciju palate oštećene u zemljotresu, koja do danas nije urađena. U međuvremenu je pokretni fond Viskovića dijelom inkorporiran u stalnu postavku Muzeja grada Perasta, ali je veliki dio ostao nedostupan javnosti.

Ovim izborom dokumentarnog materijala- muzejske i arhivske i građe iz ostavštine Viskovića željeli smo ukazati na autentična svjedočanstva o profesionalnom ugledu u pomorstvu i diplomatiji i visoki društveni status, odnosno pripadnost evropskoj aristokraciji XIX v. Obrazovani i poliglote oni su bili pogodne ličnosti kojima je ukazano povjerenje i u političkim krugovima evropskih država postavljanjem za njihove diplomatske predstavnike.

Konačno, ovi potomci jednog od najstarijih, plemićkih rodova, uz malobrojne ličnosti iz još nekoliko starih porodica, spadaju u aktere koji su obilježili posljednju značajnu epohu pomorske i kulturne prošlosti Perasta i Boke. Zahvaljujući njihovom odnosu prema porodičnom nasljeđu i kulturnoj baštini i vezanosti za zavičajni Perast danas baštinitimo vrijednu ostavštinu sa autentičnim svjedočanstvima, preko kojih je moguće iščitavati bogatu porodičnu hroniku kroz više od šest stoljeća, kao i mnoge stranice iz prošlosti Perasta.